

Faturjevi Primorski slovenistični dnevi

Fatur's Primorska Slovenian Studies Days

Izvleček

Prikazan je nastanek in razvoj pokrajinskega strokovnega srečanja Primorski slovenistični dnevi, ki so bili letos izvedeni 32. Ustanovil in prvo desetletje tudi vodil jih je Silvo Fatur, ki jih je tudi umestil v svoje strokovne nazore in videnje poslanstva učitelja slovenščine. Spretno in daljnovidno je presegel državne meje, tako da na njih sodelujejo učitelji na obeh straneh državne meje, vsako tretje leto pa jih organizira Slavistično društvo Trst, Gorica, Videm. Dodan je seznam najpomembnejših člankov in poročil o teh vsakoletnih strokovnih srečanjih.

Abstract

The article discusses the origins and development of the regional scientific conference, the Primorska Slovenian Days, which is celebrating its 32nd anniversary this year. Silvo Fatur, who included it in his professional views and vision of the role of a Slovenian teacher, founded it and led for the first decade. He has skilfully and foreseeingly crossed national borders so that teachers on both sides can participate. Every third year the conference is organised by the Slavic Society of Trieste, Gorizia, Udine. A list of the most important articles and reports on these annual scientific meetings is included.

Med absolventskim stažem sem leta 1972 neko krajše obdobje kot suplent učil na gimnaziji v Postojni, kjer je bil Silvo Fatur dolga leta (1965–1976) uspešen ravnatelj. Nato sva občasno sodelovala ob različnih priložnostih, še največkrat pri pripravljanju gradiva s Primorskih slovenističnih dnevov (dalje PSD) za objavo v reviji Primorska srečanja, pa tudi pri predstavitvah njegovih in mojih knjig – enkrat tudi v prostorih knjigarne Libris v Kopru. O njegovem ravnateljevanju in ostalem pedagoškem delu (1994 je prejel najvišjo državno nagrado za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju) ter opravljanju različnih samoupravnih funkcij (priznanje Občine Postojna – Plaketa

»23. april«; častni občan Občine Pivka 2009) ter delu pri in za Slavistično društvo, katerega častni član je postal leta 2000, o vsem tem bi lahko na dolgo in široko razglabljali, a pri tako vsestranskih osebnostih ni mogoče niti naštetih vseh področij, kjer je bil uspešen. Lahko le upamo, da se bo uresničila prerokba iz Aškerčeve Čaše nesmrtnosti – »*v delih svojih živel sam boš večno!*« Za PSD to vsekakor velja, saj so letošnji označeni z zaporedno številko 32. Presenetljivo je, da je v nekaterih leksikonih in priročnikih ta plast Faturjevega dela spregledana, ne glede na to, da jih je zasnoval in se jim je ob vseh drugih obveznostih posvetil domala desetletje (1990 – 1998). Ker je kot svetovalec za slovenščino na Zavodu za šolstvo poznal domala vse sloveniste na Primorskem, mu je uspelo, da je pri strokovnem in organizacijskem delu združil vsa tri slavistična društva (dalje SD), ki delujejo na slovenskem nacionalnem prostoru zahodno od nekdanje rapalske meje. Izmenično jih organizirajo primorska slovenistična društva Nova Gorica, Koper in Trst-Gorica-Videm.

Če bi hoteli umestiti vsebinski koncept v koordinate strokovnih nazorov Silva Faturja, bi to zahtevalo malo več prostora, kot ga imamo na razpolago, zato naj zadostujejo le tri opozorila. PSD pokrivajo primorski prostor na obeh straneh državne meje, ki mu je namenjal svoje strokovno delo vsaj od srede 50. let, ko je pripravil zbornik *Ljudje in kraji ob Pivki*, ki takrat naj ne bi mogel iziti, ker je vključeval tudi prispevek o TIGR-u. Povezovanje na obeh straneh meje je bilo vodilo tudi tradicionalnih *Dijaških obmejnih srečanj Primorske* (DOSP), ki so od začetka osemdesetih let več desetletij povezovala dijake z obeh strani naše zahodne meje ([DOSP [Slikovno gradivo]: Tolmin, april 1983]). Silvo Fatur jih je pomembno sooblikoval in dosegel, da so iz povsem športne prireditve prerasli tudi v kulturno manifestacijo (Kajin, Evgen, 1987). Večkrat so izdali celo samostojne publikacije, v katerih so bili poleg drugega objavljeni tudi literarni prispevki dijakov (-BOJ-, 1998). Ni slučajno, da je bil Silvo Fatur dobršen del svoje poklicne poti zaposlen na Zavodu za šolstvo kot svetovalec za šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji.

Med ustvarjalci PSD prevladujejo profesorji praktiki, ki predstavljajo svoje izkušnje pri delu v razredih in se brez te

spodbude verjetno ne bi odločili za javni nastop. In tretja značilnost: PSD iščejo ravnovesje med literarnimi in jezikoslovnimi vedami, med šolsko prakso in teorijo, med strokovnostjo slovenistov in potrebami okolja, ki mu je posvetil dobršen del svojega življenja kot kulturni ustvarjalec in šolnik. Navedem naj le drobec iz njegove predstavitve prvih PSD, ki je objavljen v reviji *Primorska srečanja*: »Srečanja naj bi prispevala k odkrivanju in ozaveščanju leposlovnih in širše kulturnih, kulturnozgodovinskih vrednot in posebnosti Primorske, k uresničevanju ideje o skupnem slovenskem kulturnem prostoru, k ustvarjalnemu in prijateljskemu zblizevanju primorskih slavistov.« (Fatur 1990, str. 678–679). Kot v svojem prispevku, objavljenem na spletu, ugotavlja Marija Mercina, ki je za Silvom Faturjem prevzela skrb za ta strokovna srečanja: »PSD naj ne bodo le kopija slavističnih zborovanj, predavatelji in udeleženci okroglih miz naj energijo namenjajo eni sami temi in jo osvetljujejo raziskovalno-preučevalno in didaktično-metodično; poiskali naj bi oblike, ki omogočajo dialog, dvosmerno komuniciranje, izmenjavanje pogledov in sodb. Uveljavljajo naj se z objavo kompletnega gradiva vsakokratnega srečanja v reviji *Primorska srečanja* in si prizadevajo za izvedbo tridnevnega programa.« (Mercina, 2005)

Poleg strokovnih temeljev jim je dal tudi ustaljeno obliko, ki se žal ni ohranila do današnjih dni: začenjali so se z večerno kulturno prireditvijo, drugi dan so se nadaljevali s predavanji in okroglo mizo, zaključili pa so se tretji dan s poučnim popotovanjem. Žal so se pri prvem in tretjem dnevu, ki sta namenjena bolj sproščenemu druženju in neformalnemu izmenjavanju mnenj in izkušenj, vedno pojavljale težave zaradi več kot skromne udeležbe. Slavisti očitno nimajo časa za pohajanje.

Ne bomo ponavljali vsega, kar sta o PSD večkrat pisala Silvo Fatur in Marija Mercina in vsi številni poročevalci v dnevnem tisku ter med polemikami, ki so jih občasno sprožili. Omenimo naj le še en drobec iz historiata, ki morda nekoliko drugače osvetljuje nastanek. Ko je udeležba na zborovanjih Slavističnega društva Slovenije postajala vedno bolj množična, so postajali vse glasnejši očitki o prepadu med visokim Olimpom, kamor so sodili referenti, in rajo, kamor so spadali poslušalci – profesorji na srednjih šolah, ki so si pridno delali zapiske o referatih in bili tiho kot miške. Marja Boršnik je o tem provokativno govorila tudi na zborovanju v Novi Gorici 1970, eksplodiralo pa je 1987 na zborovanju v Bohinjski Bistrici, kjer je protestiral Silvo Fatur in požel vsestransko podporo, a se ni nič spremenilo. Raja je ostala tiho, kot da ni sposobna ničesar drugega kot poslušati ekshibicije na visokih vrhovih. In to v času, ko so npr. anglisti imeli pestra in z didaktičnimi delavnicami zapolnjena strokovna izpopolnjevanja v Radovljici, ko so rusisti lahko dobili študentske stipendije za izpopolnjevanje v Moskvi, italijanisti so hodili v

Perugio itd. Na našem področju pa je še vedno veljala znana krilatica: važno je, da znam snov, metodo si lahko izmislim na poti v šolo ali ko grem iz zbornice v razred (spomnimo se, da beseda *methode* pomeni v grščini pot do nečesa).

So se pa v različnih okoljih že pojavljala prizadevanja za drugačna strokovna srečanja. V Kopru so si npr. prizadevali, da bi imeli tradicionalne Kosmačeve dneve, vendar ni nič živelo dlje časa. Silvo Fatur je bil sposoben poglobljenejšega razmisleka in povezati ustvarjalne sile različnih kolegov. PSD so bili od vsega začetka zamišljeni bolj butično, brez množične udeležbe, da bi bila v kar največji meri mogoča izmenjava strokovnih mnenj in dejavno sodelovanje. Kljub temu da je število udeležencev močno nihalo, je vsakokrat z referati sodelovalo lepo število kolegov, veliko pa je tudi sodelavcev pri organizaciji, ki jih Marija Mercina ob petnajstletnici poimensko navaja v že omenjenem prispevku. Že v prvem desetletju so sodelujoči ustvarili in v reviji *Primorska srečanja* objavili toliko gradiva, da ga ni mogoče objaviti v enem zborniku, ki smo ga hoteli izdati ob osebnem jubileju in upokojitvi Silva Faturja. Še sedaj me peče vest, ker je soprog Jasne Čebren zapravil vse tiste ure, da je vso grmado gradiva skeniral, se trudil s strešicami in rešil vse ostale zagate, ne da bi izšel zbornik, za katerega je Zavod za šolstvo celo rezerviral nekaj – a bistveno premalo denarja. Toda pri tej polomiji Silvo Fatur ni sodeloval. Sam je znal pridobiti sodelavce, zagotoviti sredstva celo za skromne honorarje in za druge materialne stroške, veliko večino gradiva pa je bilo vsako leto objavljeno v že omenjeni reviji *Primorska srečanja*, določeni prispevki so bili objavljeni tudi v Zavodovi zbirki *Didaktične skice*, oziroma *Učna ura z ...* Nekateri zvezki v tej zbirki so bili večkrat ponatisnjeni. Pojavljale pa so se tudi nove oblike dela. Tako je Silvo Fatur leta 1992 z nekaterimi referenti organiziral reprizo PSD v Mariboru. Vrsto let so bili PSD vključeni tudi v katalog izobraževanja učiteljev, kar je udeležencem prineslo določene ugodnosti pri napredovanju. Ohranile so se tudi mape s povzetki referatov in drugim gradivom. Kot je razvidno iz bibliografije na koncu prispevka, je bila objavljena tudi množica poročil v dnevnem časopisju in elektronskih medijih, kasneje je izšlo tudi nekaj tematskih zbornikov, kakršni so npr. o Ljubki Šorli, Alojzu Rebuli in še bi lahko naštevali.

O Faturjevi pozitivni energiji in spodbudah, ki nam jih je naklonil, bi lahko vsak izmed nas s hvaležnostjo pripovedoval na dolgo in široko ter napisal dolge prispevke, zato naj za zaključek omenim le še en dogodek. Ko je občutil pešanje zdravja in se je začel pripravljati na upokožitev, je iskal naslednika, ki bi mu lahko zaupal skrb za nadaljevanje PSD. Tik pred iztekom tisočletja je zbral neformalno skupnico nekoliko bolj zavzetih kolegov, ki so se nekega pomladnega dopoldneva sestali nad Ajdovščino ob izviru Hublja, kjer iz kamnitih prepadnih sten bruhajo številni izviri hudournika,

kot da bi voda brizgala iz kamnov. Ko smo se pogovarjali kako in kaj, se je bog ve od kod med nas naselila pozitivna energija. Ne vem, ali so preskočile naravne sile ali moč Silva Faturja, naenkrat so se kresale ideje in zamisli, tako da nismo našli le Marije Mercina, ki je potem osem let razvijala PSD, pač pa so se iskrale različne zamisli, med drugimi celo dogovor, da si bomo prizadevali doseči razglasitev za mučenca Lojzeta Bratuža in njegovo ženo Ljubko Šorli. Razšli smo se vsi zadovoljni in nekaj od dogovorjenega skušali tudi uresničiti. Predvsem pa so po zaslugi Marije Mercine PSD živeli naprej in se dodatno obogatili (izredni srečanja o Narti Velikonji in Ljubki Šorli; odkritja spominskih obeležji Dušanu Pirjevcu, Avgustu Žigonu in Antonu Ocvirku). Mag. Marija Mercina je dobila sodelavko mag. Elen Slavec (2002/03 do 2005), za njo pa je leta 2005 prevzela vaje Senija Smajlagić, ki koordinira PSD do danes in vztraja bistveno dlje kot drugi koordinatorji. Faturjevi PSD se nadaljujejo vsako leto in ohranjajo vsebinsko zasnovo, kot jo je ustvaril Silvo Fatur. Izmenično jih pripravi eno od treh primorskih slavističnih društev. Tako jih je koprsko SD leta 2006 posvetilo Dragotinu Ketteju in izvedlo v Ilirski Bistrici, kjer je nastala tudi Kettejeva učna pot, 2005 pa je izšla tudi Faturjeva monografija *Oče in sin in Zagorski zvonovi*. Lepi Vidi je bilo posvečeno srečanje na devinskem gradu, aleksandrinkam v Renčah (2007), Franulovi slovnici na Opčinah (2011), folklorno izročilo matičnega in klasičnega krasa ter literarna upodobitev je bila tema 25. Primorskih slovenističnih dnevov v Parku Škocjanske jame pri Divači, (2015), Stanislavu Škrabcu v Sežani (2018), virusno epidemijo, med katero eno leto ni bila PSD, so kolegice v Novi Gorici presegle virtualno (Milic, Gabriel, 2021), obletnicam Cirila Kosmača in Pavleta Zidarja so bili posvečeni PSD v Ankaranu (2022), letos se 32. PSD na Opčinah poklanja spominu preminulima prof. dr. Borisu Paternuju in pisatelju Marku Sosiču.

In tako bi lahko zaključili kot v pravljici: in potem so srečno živeli do današnjih dni.

Viri in literatura (izbor)

AF (2001). Slovenisti o humorju v primorski književnosti: srečanje se je končalo. *Primorski dnevnik*, 47(97), 5.

Benečija je prvič pozdravila slaviste iz Slovenije in zamejstva: Špeter – 9: Primorski slovenistični dnevi (1998). *Primorski dnevnik*, 54(78), 1–3.

Blažko, Z. (1996). 7. primorski slovenistični dnevi. *Primorska srečanja*, 20(183–184), 539.

-boj- (1998). Praznično vzdušje za več kot 500 dijakov: včeraj v Novi Gorici 26. DOSP. *Primorski dnevnik*, 54(74), 11.

Bratuž, A. (2004). 15. Primorski slovenistični dnevi o Kosovelu in Rebuli. *Novi glas*, 9(12), 7.

Bratuž, A. (2005). Slovenistično srečanje pod Krnom: V Kobaridu so se odvijali 16. Primorski slovenistični dnevi. *Novi glas*, 10(13), 13.

Cukijati, A. (2021). Povezovalni jezik, odet v humor. *Primorske novice*, 75(88), 9.

Dejak Furlan, E. (2011). Primorski slovenistični dnevi v Mušičevi dvorani. *Občinski list*, 5(7), 6–7.

Dolhar, P. (2004). Fatalna ali krhka ženska. *Primorske novice*, 61(87), 12.

Dolhar, P. (2004). V znamenju Lepe Vide. *Primorske novice*, 61(85), 13.

Dolhar, P. (2007). Poglobljena analiza mita Lepe Vide in leksikografije: Devin – 18. Primorski slovenistični dnevi. *Primorski dnevnik*, 63(89), 6.

Dolhar, P. (2007). »Obmorski« lik lepe Vide. *Kras*, 5(81), 30.

[DOSP [Slikovno gradivo]: Tolmin, april 1983]. - [Gorica : s. n.], 1983. - 1 fotografija: barve; 10 x 10 cm. Na sliki: Predstavniki višjih srednjih šol iz Gorice.

Drobež, M. (1999). Skrb za uveljavljanje in razvoj slovenskega jezika. *Novi glas*, 4(16), 12.

Drobež, M. (2000). Pesnica ljubezni, miru in sprave: 11. primorski slovenistični dnevi. *Novi glas*, 5(11), 6.

du (1998). Primorski slovenistični dnevi v Špetru stekli po načrtovanem scenariju. *Primorski dnevnik*, 54(78), 3.

Duhovnik, A. (1996). Ljudska ustvarjalnost Primorske: primorski slovenistični dnevi. *Novi glas*, 1(16), 6.

Fatur, S. (ur.) (1975). *Ljudje in kraji ob Pivki*. Kulturna skupnost.

Fatur, S. (1990). Primorskim slovenističnim dnevom na pot: Prvi Primorski slovenistični dnevi, 30.–31. 3. 1990. *Primorska srečanja*, 14(112), 678–680.

Fatur, S. (1990). Ob zaključku pogled naprej. *Primorska srečanja*, 14(114), 708.

Fatur, S. (1991). Po brveh do književnosti in umetnosti: pogovor s slavistom Silvom Faturjem: pogovarjal se je Stanko Šimenc. *Prosvetni delavec*, 42(4), 5.

Fatur, S. (1993). Sklepni zapis; O posvetovanju: Četrty primorski slovenistični dnevi. *Primorska srečanja*, 18(147), 503.

Fatur, S. (1994). Primorski slovenistični dnevi, petič. *Primorska srečanja*, 18(160), 485.

Fatur, S. (1995). Letošnji primorski slovenistični dnevi. *Primorska srečanja*, 19(170/171), 418.

Fatur, S. (2001). Pogovor s Silvom Faturjem : [pogovor je vodil] Marija Mercina. *Slovenščina v šoli*, 6(3), 2–8.

Fatur, S. (2002). Po tridesetih letih. Portret. *Primorski rodoljub*, 5(7), 23–24.

Fatur, S. (2006). Lepa Vida na Devinskem krasu: (prispevek na 18. primorskih slovenističnih dnevih, Opčine in Devin, 12.–14. aprila 2007). *Primorska srečanja*, 30(305–306–307), 181–186.

Figelj, K. (2000). »Kdo jim pisal je usodo?«. V Novi Gorici obujajo spomin na pesnico Ljubko Šorli Bratuž. *Primorske novice*, 54(22), 26.

Figelj, K. (2005). Poklon Antonu Ocvirku. *Primorske novice*, 59(81), 5.

- Gombač, A. (2016). Primorski slovenistični dnevi tokrat o ženskah. *Primorske novice*, 70(103), 11.
- Grča, D. (2000). Slavisti tudi o jeziku ob meji. *Delo*, 42(87), 7.
- Humar, V. (2008): V znamenju Gradnika. *Primorske novice*, 62(88), 23.
- Izbor spisov ob pisateljavi 80-letnici: Rebulov zbornik (2005). *Primorski dnevnik* 61(234), 12.
- Jezik, domovina in izseljenstvo: primorski slovenistični dnevi se bodo iztekli z odkritjem spominske plošče dr. Avgustu Žigonu, 2002. *Primorske novice*, 56(27), 5.
- jp (2001). Slavisti v Gorici: 12. primorski slovenistični dnevi. *Novi glas*, 6(16), 6.
- KF (2001). Dvanajsti slovenistični dnevi: na srečanju so govorili tudi o humorju. *Primorske novice*, 54(33) 12.
- Kajin, E. (1987). Z lanskega DOSP v Kopru – Prijatelj. *Primorska srečanja*, 11(71–72), 225–256.
- Kaučič-Baša, M. (1997). V Štanjelu 8. Primorski slovenistični dnevi: posvet o slovenščini v primorski javnosti. *Primorski dnevnik*, 53(91), 14.
- Kaučič-Baša, M. (1998). Deveti Primorski slovenistični dnevi: posvet o slovenskem jeziku ob italijansko-slovenski meji in o posebnostih Benečije. *Primorski dnevnik*, 54(76), 5.
- Koršič, I. (2021). Žlahtnost slovenskega jezika in njegovih odtenkov: 30. Primorski slovenistični dnevi. *Novi glas*, 26(15), 3–9.
- Krivos, M. (1995). Posledice fašističnega nasilja: z zborovanja primorskih slavistov: Od 6. do 8. aprila so bili na Opčinah pri Trstu Šesti primorski slovenistični dnevi, tradicionalno zborovanje primorskih slavističnih društev: Enega teh dnevov so posvetili temi Fašizem in primorska književnost. *Delo*, 37(100), 9–11.
- Krebelj, J. (2006). O Kettejevi veseli duši. *Primorske novice*, 60(79), 20.
- Lapornik-Pelikan, M. (1992). Tretji primorski slovenistični dnevi. *Slovenec*, 76(80), 16.
- Letos v ospredju Kosovel in Rebula: vrsta referatov (2004). *Primorski dnevnik*, 60(74), 9.
- Letos v znamenju odtenkov slovenščine: primorski slovenisti (2021). *Primorski dnevnik*, 77(87), 9.
- Lovec, Z. (1990). Bevkovo leto na Primorskem: primorski slovenistični dnevi. *Večer*, 46(97), 14.
- Lovec, Z. (1994). Triptih različnih obrazov: o treh pisateljih – treh prišlekih v Istri na primorskih slovenističnih dnevih. *Primorske novice*, 48(32), 10.
- M.K.B. (1995). Slavistično društvo prireja primorske slovenistične dneve: primorska književnost v dobi fašizma in slovenščina ob zahodni meji danes. *Primorski dnevnik*, 51(92), 10.
- Margon, I. (1996) 7. primorski slovenistični dnevi. *Slovenec*, 80(86), 9.
- Mercina, M. (1999). 10. Primorski slovenistični dnevi. *Primorska srečanja*, 23(218), 475.
- Mercina, M. (2001). Jezik ob meji. *Primorska srečanja*, 25(237), 30–31.
- Mercina, M. (2001). Nekaj smešnega. *Primorska srečanja*, 25(246), 667.
- Mercina, M. (2001). Jezik ob meji: Poročilo o 10. (1999) in 11. (2000) primorskih slovenističnih dnevih. *Jezik in slovstvo*, 46(4), 173–175.
- Mercina, M. (2002). Dijakova jezikovna norma med šolo in javnostjo. *Jezik in slovstvo*, 47(5–6), 187–192.
- Mercina, M. (2005). 16. Primorski slovenistični dnevi: primorski literarni zgodovinarji. *Primorska srečanja*, 29(284–286), 2–3.
- Mercina, M. (2005). Pomen Primorskih slovenističnih dnevov v povezovanju vede in šolske prakse. *Primorska srečanja*, 29(284–286), 70–74.
- Mercina, M. (2005). Primorski slovenistični dnevi 1990–2005 – povezovanje vede in šolske prakse. <https://zdsds.si/wp-content/uploads/2019/04/Marija-Mercina-Primorski-slovenistični-dnevi-1990-2005-1.pdf> (zdsds.si)
- Mikolič, V. (1991–1992). Poročilo SD Koper o 2. Primorskih slovenističnih dnevih. *Jezik in slovstvo*, 37(1/2), 42.
- Milic, G. (2021). Razstirali odtenke slovenščine: Trideseti Primorski slovenistični dnevi tokrat spletni. *Primorski dnevnik*, 77(92), 11.
- Mugerli Lavrenčič, M. (2006). 17. Primorski slovenistični dnevi, Prem in Ilirska Bistrica, 6.–8. april 2006. *Jezik in slovstvo*, 51(2), 105–107.
- Munih, K. (2021). Kulturna prireditve v poklon Ljubki Šorli: Primorski slovenistični dnevi. *Primorski dnevnik*, 77(91), 12.
- Oblak, M. (2004). Uspel 32. DOSP v Postojni. *Primorski dnevnik*, 60(74), 11.
- P. S. (1998). Primorski slovenistični dnevi v Benečiji. *Delo*, 40(79), 8.
- Pangerc, B. (1991). Krepitev identitete primorskega prostora: Primorskim slovenističnim dnevom v Sežani na rob. *Primorski dnevnik*, 47(69), 9.
- Penjak, A. (2009). Leta jezičnih učiteljev: Koper, Slovenistični dnevi o Moškem cesarsko-kraljevem učiteljsku Koper. *Primorske novice*, 63(89), 10.
- Primorski slovenistični dnevi (9; 1998 ; Špeter): 9. primorski slovenistični dnevi, 2.–3. aprila 1998, Špeter : [zbornik povzetkov]. - Špeter, 1998. - 1 mapa (loč. pag.).
- Mapa. Ovoj. naslov [Primorski slovenistični dnevi ... : programi: vabila ...]. Portorož [etc], 2009: Slavistično društvo Koper [etc.], 1989–2009. [28 zloženek] + diafilmi. Mapa vsebuje programe Primorski slovenističnih dnevov in druga slavistična vabila.
- [Primorski slovenistični dnevi [Več medijev]: zbirna mapa]. - Nova Gorica [etc]: Slavistično društvo [etc], 2005. - 1 mapa (28 enot). Vsebuje: korespondenco, prispevke, naslove predavateljev, seznam predavateljev, diskete s prispevki.
- Primorski slovenistični dnevi tokrat o narodnosti in jeziku (2005). Opčine. *Primorski dnevnik*, 51(95), 3.
- Primorski slovenistični dnevi o literarnem Trstu (2013). *Novi glas*, 18(13), 9.
- Radinija, S. (2011). V ospredju aleksandrinke in motiv emigracije. *Novi glas*, 16(15), 11.
- Suša, M. (1963). Domišljav je tisti, ki ima domišljijo: Primorski slovenistični dnevi posvečeni 50. obletnici zmage nad fašizmom. *Primorske novice*, 49(29), 14.
- Šušmelj, A. (2008). 19. Primorski slovenistični dnevi: Brda, 18. in 19. april 2008. *Primorska srečanja*, 31(312–313), 3.
- Testen, U. (2000). Naša učiteljica življenja: počastitev 90-letnice rojstva pesnice Ljubke Šorli. *Oko*, 7(213), 4.
- Tratnik, A. (2002). Slovenisti odkrili pomnik prešernoslovcu Avgustu Žigonu. *Primorske novice*, 56(29), 9.

30. Primorski slovenistični dnevi (2021). 30. Primorski slovenistični dnevi – slovinci.si

Tuta Ban, V. (2001). Humor tema primorskih slovenističnih dni v Gorici. *Primorski dnevnik*, 47(90), 3.

Tuta, V. (2002). Zborovanje slovenskih slavistov: Primorski slovenistični dnevi letos na Vipavskem. *Novi glas*, 7(16), 7.

Udovič, D. (1998). Lep uspeh »beneških« slovenističnih dnevov: na dvodnevnem zasedanju v Špetru vrsta strokovnih razprav. *Novi Matajur*, 24(14), 3.

ur. (1998): Prihodnji teden v Špetru 9. Primorski slovenistični dnevi. *Primorski dnevnik*, 54(73), 3.

V središče pozornosti bodo postavili delo Borisa Paternuja in Marka Sosiča (2023). Zbor slovenistov. *Primorski dnevnik*, 79(80), 22.

Verč, P. (2013) Identitete prostora v pisavi: sklenili so se 23. Primorski slovenistični dnevi, ki so v središče med drugim postavili sodobni tržaški roman. *Primorske novice*, 67(87), 12.

Verč, P. (2013). Potopljani v italijanski svet. *Primorske novice*, 67(91), 20.

Vidic, T. (2003). Ožgani od zgodovine: Primorski slovenistični dnevi. *Primorske novice*, 57(26), 13.

Vidic, T. (2003). O Zidarju in narečju v slovenski literaturi: v Kosmačevem mestu se. *Primorske novice*, 57(24) 12.

Dr. Vida Medved Udovič | Koper

Profesor Silvo Fatur – neutrudni snovalec in premišljevalec o sodobnem učenju in poučevanju književnosti v osnovni in srednji šoli

Kolega Silva Faturja globoko spoštujem kot odličnega literarnega raziskovalca, svetovalca za slovenščino, predstojnika in razumevajočega ter človeškega sogovornika.

V prispevku so predstavljeni le nekateri fragmenti, ki so povezani z njegovim prodornim pogledom predvsem na pouk književnosti od sedemdesetih do začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je izdal za namene sodobnega učenja in poučevanja književnosti knjižico, ki vsebuje njegove dragocene objave glede na navedeno tematiko.

Faturja osvetljuje predvsem kot:

- neutrudnega snovalca in premišljevalca o sodobnem učenju in poučevanju književnosti v OŠ in SŠ, upoštevajoč zmožnosti in afinitete mladega bralca in bralke. Njegova knjižica, povedno naslovljena *Brvi, ne mostovi*, že leta 1990 kaže smer približevanja predvsem kanonskih literarnih del mladim na osnovi elementov recepcijske estetike, ki je dotedanja slovenska teorija poučevanja književnosti sploh še ni upoštevala, vendarle pa je kasneje v slovenskih tovrstnih raziskavah postala središčna veda. Prav na slednjo se je naslonil

UN za slovenščino (književnost) šele leta 1998.

- V predgovoru h knjižici je Fatur zapisal, da so prispevki v njej nastali »z željo prispevati k obogatitvi in preobrazbi tradicionalistično, pozitivistično in parafrazirajoče poplitvenega pouka književnosti v naših šolah« (str. 3). Poudaril je tudi, da je za sprejemanje književnosti »zmeraj najprej doživetje in šele nato analiza, pri čemer morata vedno sodelovati srce in um, desna in leva hemisfera možganov« (Fatur, 1990, 3). Za Faturja so bile vse tri plasti umetnostnega besedila, to so estetska, etična in spoznavna seveda pomembne, vendar iz nekaterih njegovih interpretacij je opazno mesto zavzela prav etična dimenzija. K njegovemu premisleku o smiselnosti in pomenu poučevanja književnosti na vseh stopnjah izobraževanja je bistveno prispevala razmera mlada literarna veda recepcijska estetika s poudarkom na različnih branjih, ki vedno znova oživljajo in pomlajajo literarno umetnino glede na bralčev horizont pričakovanja. Prav slednje je bilo kolegu Faturju vodilo za prepotrebno prenovo UN za slovenščino in seveda, kot rečeno, za preseganje tradicionalistično, pozitivistično naravnane pouka književnosti, ki ni več zadovoljeval potreb mladih v stiku z umetnostnim